VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2024. gada 11. septembrī*

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojošie pasākumi attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība – Līdzekļu iesaldēšana – To personu, vienību un struktūru saraksts, kam piemēro līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu – Prasītāju personvārda iekļaušana sarakstos – Pienākums ziņot par līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, kas ir prasītāju īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē – Pienākums sadarboties ar kompetento valsts iestādi – Piedalīšanās darbībās, kuru mērķis vai sekas ir ierobežojošo pasākumu apiešana – Regulas (ES) Nr. 269/2014 9. panta 2. un 3. punkts – Atcelšanas prasība – *Locus standi* – Tiešs skārums – Reglamentējošs akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumu – Interese celt prasību – Pieņemamība – Padomes kompetence – Samērīgums

Lietā T-635/22

Mikhail Fridman, ar dzīvesvietu Londonā (Apvienotā Karaliste),

Petr Aven, ar dzīvesvietu *Virginia Water* (Apvienotā Karaliste),

German Khan, ar dzīvesvietu Londonā,

ko pārstāv *T. Marembert* un *A. Bass*, advokāti,

prasītāji,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *S. Van Overmeire* un *J. Rurarz*, pārstāvji, kuriem palīdz *B. Maingain*, advokāts,

atbildētāja,

ko atbalsta

Beļģijas Karaliste, ko pārstāv *C. Pochet*, *M. Van Regemorter* un *L. Van den Broeck*, pārstāvji,

un

Latvijas Republika, ko pārstāv K. Pommere un J. Davidoviča, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – franču.

un

Eiropas Komisija, ko pārstāv *H. Krämer*, *C. Giolito*, *M. Carpus Carcea* un *L. Puccio*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā,

VISPĀRĒJĀ TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. van der Vaude [*M. van der Woude*], tiesneši S. Papasavs [*S. Papasavvas*], D. Špīlmans [*D. Spielmann*] (referents), M. Ž. Kosteira [*M. J. Costeira*], K. Kovalika-Baņčika [*K. Kowalik-Bańczyk*], S. Žervazonī [*S. Gervasoni*], L. Madise [*L. Madise*], N. Pultoraka [*N. Półtorak*], M. Brkana [*M. Brkan*], J. Gilja [*I. Gâlea*], I. Dimitrakopuls [*I. Dimitrakopoulos*], D. Kukovecs [*D. Kukovec*], S. Kingstone [*S. Kingston*], T. Tots [*T. Tóth*] un S. L. Kalēda [*S. L. Kalėda*],

sekretāre: H. Ēriksone [*H. Eriksson*], administratore,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu,

pēc 2024. gada 11. janvāra tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar prasību, kura pamatota uz LESD 263. pantu, prasītāji *Mikhail Fridman*, *Petr Aven* un *German Khan* lūdz atcelt Padomes Regulu (ES) 2022/1273 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2022, L 194, 1. lpp., turpmāk tekstā – "apstrīdētā regula") daļā, kurā tā attiecas uz viņiem un skar konkrēti apstrīdētās regulas 1. panta 4. punktu, ciktāl ar to tiek grozīts 9. pants Padomes Regulā (ES) Nr. 269/2014 (2014. gada 17. marts) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2014, L 78, 6. lpp.), iekļaujot tajā pienākumu deklarēt līdzekļus un šajā ziņā sadarboties ar kompetentajām iestādēm (grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkts) un pielīdzinot šo pienākumu neizpildi līdzekļu iesaldēšanas pasākumu apiešanai (grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 3. punkts) (turpmāk tekstā – "apstrīdētās tiesību normas").

Tiesvedības priekšvēsture

2 Prasītāji ir uzņēmēji, kuriem ir Krievijas un Izraēlas pilsonība – *Fridman* un *Khan* – un Krievijas un Latvijas pilsonība – *Aven*.

3 Krievijas Federācija 2014. gada martā anektēja Krimas Autonomo Republiku, kā arī Sevastopoles pilsētu un kopš tā laika veic ilgstošas destabilizējošas darbības Ukrainas austrumos. Bruņotajā konfliktā ar Ukrainas valdību Doneckas un Luhanskas reģionā paralēli iesaistījās prokrieviskas separātistu kustības.

4 Eiropas Savienības Padome 2014. gada 17. martā, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2014, L 78, 16. lpp.). Tajā pašā dienā tā, pamatojoties uz LESD 215. pantu, pieņēma Regulu Nr. 269/2014. Nākamajās dienās Krievijas bruņoties spēki uzsāka karadarbību visā Ukrainā, un tā turpinās līdz šodienai.

5 Krievijas Federācijas prezidents 2022. gada 21. februārī parakstīja dekrētu, ar kuru tika atzīta pašpasludinātās Doneckas Tautas Republikas un pašpasludinātās Luhanskas Tautas Republikas neatkarība un suverenitāte, un izdeva rīkojumu par Krievijas bruņoto spēku izvietošanu šajās teritorijās.

6 Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos (turpmāk tekstā – "Augstais pārstāvis") 2022. gada 22. februārī Eiropas Savienības vārdā publicēja paziņojumu, nosodot šīs darbības, jo ar tām tiek izdarīts smags starptautisko tiesību pārkāpums. Viņš paziņoja, ka Savienība reaģēs uz iepriekš minētajiem Krievijas Federācijas pārkāpumiem, steidzamības kārtā nosakot papildu ierobežojošos pasākumus.

7 Šajā kontekstā Padome pieņēma vairākas ierobežojošo pasākumu virknes. Prasītāju personvārdi – *Aven* un *Fridman* – tika pievienoti ar Padomes 2022. gada 28. februāra Lēmumu (KĀDP) 2022/337, ar ko groza Lēmumu 2014/145 (OV 2022, L 59, 1. lpp.), un Padomes 2022. gada 28. februāra Īstenošanas regulu (ES) 2022/336, ar ko īsteno Regulu Nr. 269/2014 (OV 2022, L 58, 1. lpp.), un *Khan* – ar Padomes 2022. gada 15. marta Lēmumu (KĀDP) 2022/429, ar ko groza Lēmumu 2014/145 (OV 2022, L 87 I, 44. lpp.), un Padomes 2022. gada 15. marta Īstenošanas regulu (ES) 2022/427, ar ko īsteno Regulu Nr. 269/2014 (OV 2022, L 87 I, 1. lpp.), pēc tam tie tika secīgi saglabāti to personu, vienību un struktūru sarakstā, attiecībā uz kurām noteikti ierobežojošie pasākumi, kas iekļauts Lēmuma 2014/145 pielikumā un Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā. Par šiem ierobežojošajiem pasākumiem tika celta atcelšanas prasība Vispārējā tiesā (lieta T-301/22 *Aven*/Padome, T-304/22 *Fridman*/Padome un T-333/22 *Khan*/Padome).

8 Šī sprieduma 7. punktā minēto tiesību aktu pieņemšanas datumā Regulas Nr. 269/2014 2. pants bija formulēts šādi:

"1. Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir jebkuru I pielikumā uzskaitītu fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru, vai ar tām saistītu fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā.

2. Netiek tieši vai netieši darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi I pielikumā uzskaitītām fiziskajām personām vai ar tām saistītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai to labā."

9 Minētās regulas 9. pants paredzēja, ka ir "[a]izliegts apzināti un tīši piedalīties darbībās, kuru mērķis vai sekas ir apiet 2. pantā minētos pasākumus".

10 Šīs pašas regulas 15. pants noteica šādi:

"1. Dalībvalstis nosaka noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas noteikumu pārkāpšanu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.

2. Dalībvalstis par 1. punktā minētajiem noteikumiem ziņo Komisijai tūlīt pēc šīs regulas stāšanās spēkā, kā arī par jebkādiem turpmākiem grozījumiem."

11 Padome 2022. gada 3. jūnijā pieņēma Regulu (ES) 2022/880, ar kuru groza Regulu Nr. 269/2014 (OV 2022, L 153, 75. lpp.), uzskatot tostarp, ka ir jāprecizē un jāstiprina noteikumi par valstu sankcijām par minētajā regulā paredzēto pasākumu pārkāpumiem (Regulas 2022/880 2. apsvērums).

12 Grozītās Regulas Nr. 269/2014 15. panta 1. punkts noteic:

"Dalībvalstis nosaka noteikumus par sankcijām, tostarp attiecīgā gadījumā kriminālsodiem, ko piemēro par šīs regulas noteikumu pārkāpšanu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām. Dalībvalstis arī paredz piemērotus pasākumus no šādiem pārkāpumiem gūtu ieņēmumu konfiskācijai."

13 Padome 2022. gada 21. jūlijā, pamatojoties tostarp uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2022/1272, ar ko groza Lēmumu 2014/145 (OV 2022, L 193, 219. lpp.). Ar šo lēmumu tā ieviesa jaunas atkāpes attiecībā uz līdzekļu iesaldēšanu un aizliegumu nodot [sarakstā] norādīto personu un vienību rīcībā līdzekļus un saimnieciskos resursus.

14 Tajā pašā dienā tika pieņemta apstrīdētā regula, pamatojoties it īpaši uz LESD 215. pantu. Šīs regulas 5. apsvērumā precizēts šādi:

"Lai nodrošinātu efektīvu un vienādu Regulas (ES) Nr. 269/2014 īstenošanu un ņemot vērā to, ka sankciju apiešanas shēmas, kuras traucē šādai īstenošanai, kļūst arvien sarežģītākas, ir jānosaka, ka sarakstā iekļautajām personām un vienībām, kuru aktīvi ir kādas dalībvalsts jurisdikcijā, ir pienākums ziņot par šiem aktīviem un sadarboties ar kompetento iestādi attiecībā uz šādas paziņotās informācijas pārbaudi. Ir lietderīgi arī pastiprināt noteikumus par ziņošanas pienākumiem Savienības operatoriem nolūkā novērst aktīvu iesaldēšanas pārkāpumus un apiešanu. Šādu saistību neievērošana tiktu uzskatīta par aktīvu iesaldēšanas apiešanu un uz to attiektos sodi, ja saskaņā ar spēkā esošajiem valsts noteikumiem un procedūrām šādi ir izpildīti nosacījumi šādiem sodiem."

15 Ar apstrīdēto regulu Padome grozīja Regulu Nr. 269/2014, tās 1. panta 1.–3. punktā paredzot ar Lēmumu 2022/1272 noteiktās atkāpes. Apstrīdētās regulas 1. panta 4. punkts paredz, ka Regulas Nr. 269/2014 9. pantu aizstāj ar šādu:

"9. pants

1. Aizliegts apzināti un tīši piedalīties darbībās, kuru mērķis vai sekas ir 2. pantā minēto pasākumu apiešana.

2. Fiziskās vai juridiskās personas, vienības vai struktūras, kuras uzskaitītas I pielikumā:

a) ziņo pirms 2022. gada 1. septembra vai sešu nedēļu laikā pēc iekļaušanas I pielikuma sarakstā, atkarībā no tā, kas ir vēlāk, par to īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē esošajiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, kuri ir kādas dalībvalsts jurisdikcijā, tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā minētie līdzekļi vai saimnieciskie resursi atrodas; un

b) sadarbojas ar kompetento iestādi saistībā ar jebkādām šādas informācijas pārbaudēm.

3. Šā panta 2. punkta nepildīšanu uzskata par piedalīšanos, kā minēts 1. punktā, darbībās, kuru mērķis vai sekas ir 2. pantā minēto pasākumu apiešana.

[..]"

Lietas dalībnieku prasījumi

16 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto regulu daļā, kurā tā attiecas uz viņiem, kā precizēts šī sprieduma 1. punktā;

– piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

17 Padomes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelšanas prasību noraidīt kā nepieņemamu un – pakārtoti – kā nepamatotu;

– piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Eiropas Komisija lūdz noraidīt prasību kā nepieņemamu vai – pakārtoti – kā nepamatotu.

Juridiskais pamatojums

Par prasības pieņemamību

19 Padome, ko atbalsta Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Komisija, apgalvo, ka apstrīdētās tiesību normas tieši un individuāli neskar prasītājus. Faktiski tās norāda, ka viņu personvārdi tika iekļauti apstrīdētajos sarakstos, nosakot attiecībā uz viņiem ierobežojošos pasākumus: *Aven* un *Fridman* ar Lēmumu 2022/337 un Īstenošanas regulu 2022/336 un *Khan* ar Lēmumu 2022/429 un Īstenošanas regulu 2022/427; šie ir tiesību akti, kuri viņus skar individuāli un tieši un kuri ir atcelšanas prasības priekšmets (skat. šī sprieduma 7. punktu).

20 Komisija piebilst, ka apstrīdētā regula nav pasākums, kas tieši skar prasītājus, un tā neietver īstenošanas pasākumus. Konkrētāk – grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 3. punkts paredz vērtējumu katrā konkrētā gadījumā un sankciju piemērošanu, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem.

21 Beļģijas Karaliste piebilst, ka prasītāju līdzekļi, kas ir dalībvalstu jurisdikcijā, jau tiek uzskatīti par iesaldētiem, pamatojoties uz apstrīdētajiem tiesību aktiem, kuri tika apstrīdēti tiesvedībā lietā T-301/22 *Aven*/Padome, T-304/22 *Fridman*/Padome un T-333/22 *Khan*/Padome. Tādēļ prasītājiem neesot intereses celt šo prasību, ja vien nav tikuši apieti attiecībā uz viņiem noteiktie ierobežojošie pasākumi, cerot šo apiešanu turpināt ar šīs prasības palīdzību.

22 Latvijas Republika tiesas sēdē apgalvoja, ka apstrīdētās tiesību normas attiecas uz vispārīgi un abstrakti paredzētu personu kategoriju un ka prasītāji nav norādījuši nevienu citu apstākli, kas apstiprina, ka apstrīdētais tiesību akts viņus skar vai individualizē vairāk kā citas personas, kuras ietilpst šajā kategorijā.

23 Prasītāji apstrīd šo argumentāciju.

24 Jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu jebkura fiziska vai juridiska persona ar pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai (teikuma pirmā daļa) vai kas to skar tieši un individuāli (teikuma otrā daļa), un par reglamentējošu aktu, kas to skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem (teikuma trešā daļa).

25 Nosacījums par tiešu skārumu ir kopīgs LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma otrajai un trešajai daļai, un saskaņā ar judikatūru tam ir vienāda nozīme katrā no šī teikuma daļām (šajā ziņā skat. spriedumu, 2022. gada 12. jūlijs, *Nord Stream 2*/Parlaments un Padome, C-348/20 P, EU:C:2022:548, 73. punkts). Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nosacījums, ka pasākumam, kas ir prasības priekšmets, fiziska vai juridiska persona ir jāskar tieši, prasa, lai būtu izpildīti divi kumulatīvi kritēriji, proti, pirmkārt, lai apstrīdētais pasākums tieši ietekmētu šīs personas tiesisko stāvokli un, otrkārt, lai nepieļautu nekādu rīcības brīvību adresātiem, kuri ir atbildīgi par šī pasākuma īstenošanu, tā kā šī īstenošana ir pavisam automātiska un izriet tikai no Savienības tiesiskā regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus (skat. spriedumu, 2021. gada 22. jūnijs, Venecuēla/Padome (Trešās valsts skārums), C-872/19 P, EU:C:2021:507, 61. punkts un tajā minētā judikatūra; 2018. gada 13. septembris, *Rosneft* u.c./Padome, T-715/14, nav publicēts, EU:T:2018:544, 65. punkts).

26 Turklāt saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vārdu salikums "kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem" LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešās daļas izpratnē jāinterpretē, ņemot vērā šī noteikuma mērķi, kas, kā izriet no tā rašanās vēstures, ir novērst to, ka privātpersonai, lai tā varētu piekļūt tiesai, ir jāpārkāpj tiesības. Ja reglamentējošs akts tieši ietekmē fiziskas vai juridiskas personas tiesisko stāvokli, bet nav jāveic īstenošanas pasākumi, pastāv risks, ka šī persona nesaņems efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ja tai nebūs tiesību celt prasību Savienības tiesā, lai apstrīdētu šī reglamentējošā akta tiesiskumu. Proti, ja nav īstenošanas pasākumu, fiziska vai juridiska persona, lai arī attiecīgais akts to tieši skāris, varētu panākt šī tiesību akta pārbaudi tiesā, tikai pārkāpjot šajā aktā ietvertos noteikumus un atsaucoties uz šī akta noteikumu prettiesiskumu pret to ierosinātajos procesos valstu tiesās (spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Telefónica*/Komisija, C-274/12 P, EU:C:2013:852, 27. punkts, un 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 58. punkts). Turklāt Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka, lai izvērtētu, vai reglamentējošs akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem, jāņem vērā tās personas situācija, kura ir atsaukusies uz tiesībām celt prasību atbilstoši LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešajai daļai (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Izskatāmajā lietā apstrīdēto tiesību normu raksturs ir reglamentējošs LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma pēdējās daļas izpratnē, jo tās ir vispārpiemērojamas un ir pieņemtas, pamatojoties uz LESD 215. pantu atbilstoši šajā tiesību normā paredzētajai neleģislatīvajai procedūrai (šajā ziņā skat. spriedumu, 2021. gada 22. jūnijs, Venecuēla/Padome (Trešās valsts skārums), C-872/19 P, EU:C:2021:507, 92. punkts).

28 Turklāt apstrīdētās tiesību normas attiecas uz fiziskām vai juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, kas iekļautas grozītās Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā.

29 Taču prasības celšanas brīdī prasītāju personvārdi bija iekļauti minētajā I pielikumā: *Aven* un *Fridman* no 2022. gada 28. februāra un *Khan* no 2022. gada 15. marta (skat. šī sprieduma 7. punktu).

30 Tādēļ no 2022. gada 21. jūlija, kas ir apstrīdētās regulas spēkā stāšanās datums, prasītājiem bija saistoši attiecīgie pienākumi, proti, pienākums pirms 2022. gada 1. septembra ziņot par saviem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem un pienākums sadarboties ar kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punktu. Turklāt atbilstoši šīs pašas regulas 9. panta 3. punktam minēto pienākumu neizpilde tiek uzskatīta par piedalīšanos darbībās, kuru mērķis vai sekas ir ierobežojošo līdzekļu iesaldēšanas pasākumu apiešana.

31 Tādējādi jākonstatē, ka apstrīdētās tiesību normas tieši skar prasītājus tādēļ, ka tās tieši rada sekas viņu tiesiskajai situācijai. Uz prasītājiem kā personām, kuras iekļautas Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā esošajā sarakstā, no minēto tiesību normu spēkā stāšanās brīža attiecas ziņošanas un sadarbošanās pienākumi, kā arī to neievērošanas sekas. Turklāt šo tiesību normu piemērošanai attiecībā uz prasītājiem nav nepieciešama nekāda izpildes pasākuma Savienības vai dalībvalstu līmenī pieņemšana, kā to tiesas sēdē atzina Padome, un šī piemērošana nepiešķir nekādu rīcības brīvību adresātiem, kuriem tā jāīsteno, tādējādi šīs tiesību normas pilnīgi automātiski skar prasītāju tiesisko situāciju.

32 No tā izriet, ka apstrīdētās tiesību normas ir reglamentējoši akti, kas tieši skar prasītājus un kas neietver īstenošanas pasākumus piemērojamās judikatūras izpratnē.

33 Šo konstatējumu neatspēko Padomes atsaukšanās uz 2016. gada 28. janvāra spriedumu *Azarov* /Padome (T-332/14, nav publicēts, EU:T:2016:48, 59. un 60. punkts) un šajā spriedumā izmantotais risinājums par nepieņemamību prasītāja tiešā skāruma neesamības dēļ. Faktiski minētajā spriedumā prasība bija vērsta pret tiesību aktiem, kas groza noteikšanas kritērijus to personu līdzekļu iesaldēšanai, kuras atbildīgas par Ukrainas valstij piederošo līdzekļu piesavināšanos. Prasība tika atzīta par nepieņemamu, ciktāl tā bija vērsta pret minētajiem tiesību aktiem, tādēļ ka šie tiesību akti radīja tiesiskas sekas tikai attiecībā uz tādu personu un vienību kategorijām, kas bija paredzētas vispārīgi un abstrakti, un tie nedz individuāli, nedz tieši neskāra prasītāju šajā lietā.

34 Turpretim izskatāmajā lietā apstrīdētās tiesību normas tieši un tūlītēji rada sekas prasītāju tiesiskajai situācijai, un nav nepieciešams, lai iestādes, kurām jāīsteno minētie pienākumi, pieņemtu izpildes pasākumus. Tādējādi, ja prasītājiem nebūtu pieejami tiesību aizsardzības līdzekļi Savienības tiesā, lai apstrīdētu minēto tiesību normu tiesiskumu, pastāvētu risks, ka viņiem tiktu liegta efektīva tiesību aizsardzība.

35 Attiecīgi prasītājiem ir tiesības celt atcelšanas prasību par apstrīdēto tiesību normu atcelšanu.

36 Beļģijas Republika apgalvo, ka prasītājiem neesot intereses celt šo prasību tādēļ, ka uzskatāms, ka visi viņu līdzekļi jau ir iesaldēti, ja vien nav tikuši apieti attiecībā uz viņiem noteiktie ierobežojošie pasākumi, cerot šo apiešanu turpināt ar šīs prasības palīdzību.

37 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atcelšanas prasības, ko cēlusi fiziska vai juridiska persona, pieņemamība ir atkarīga no nosacījuma, ka šai personai ir interese, lai apstrīdētais akts tiktu atcelts. Šāda interese nozīmē, ka šī akta atcelšanai pašai par sevi var būt tiesiskas sekas un ka prasības rezultātā var rasties priekšrocības lietas dalībniekam, kurš to ir cēlis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *Stichting Woonlinie* u.c./Komisija, C-133/12 P,

EU:C:2014:105, 54. punkts un tajā minētā judikatūra, un rīkojums, 2023. gada 18. janvāris, *Seifert* /Komisija, T-166/22, nav publicēts, EU:T:2023:13, 22. punkts un tajā minētā judikatūra). Prasītāja interesei celt prasību jābūt tādai, kas ir jau radusies, tai ir jāpastāv un tā nevar attiekties uz hipotētisku situāciju nākotnē (skat. spriedums, 2015. gada 17. septembris, *Mory* u.c./Komisija, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Taču izskatāmajā lietā – neatkarīgi no tā, vai prasītāji vai citas personas ir vai nav ziņojuši par konkrētajiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem vai iesaldējuši tos un attiecīgā gadījumā sadarbojušies ar kompetentajām iestādēm, vai arī minētie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir vai nav iesaldēti – prasītājiem joprojām ir interese, lai tiktu atceltas apstrīdētās tiesību normas, kuras viņiem nosaka ziņošanas un sadarbības pienākumus, kuru neievērošana viņiem var radīt nopietnas sekas. Faktiski interese celt prasību neizzūd tāpēc, ka prasītājs ir izpildījis pienākumus, kurus tas apstrīd (šajā ziņā skat. spriedumu, 1985. gada 19. septembris, *Hoogovens Groep*/Komisija, 172/83 un 226/83, EU:C:1985:355, 19. punkts, un 1999. gada 15. decembris, *Kesko*/Komisija, T-22/97, EU:T:1999:327, 55.–65. punkts), nedz arī tāpēc, ka tos ir izpildījusi trešā persona (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1979. gada 6. marts, *Simmenthal*/Komisija, 92/78, EU:C:1979:53, 32. punkts). Līdz ar to prasītāju interese celt prasību turpina pastāvēt bez viņu pienākuma pierādīt, kā uz to norāda Beļģijas Karalistes arguments, ka viņi ir pārkāpuši savus pienākumus. Tāpēc Beļģijas Karalistes arguments ir jānoraida.

39 Turklāt ir skaidrs, ka ziņošanas pienākuma izpilde nerada pārējo apstrīdētajās tiesību normās paredzēto pienākumu izbeigšanos. Tiklīdz kompetentajai valsts iestādei ir paziņots par līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkts noteic personām, kuras ir ziņojušas par viņu īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē esošajiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, pienākumu sadarboties ar šo valsts iestādi saistībā ar jebkādām pārbaudēm. No tā izriet, ka prasītājiem saglabājas radusies un pastāvoša interese celt prasību attiecībā uz grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkta noteikumiem.

40 Saistībā ar grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 3. punkta noteikumiem dalības, apejot tajā paredzētos ierobežojošos pasākumus, kvalifikācija ir neatņemama šīs regulas 9. panta 2. punktā paredzēto pienākumu sastāvdaļa, tādējādi prasītājiem ir radusies un pastāvoša interese celt prasību attiecībā uz šīm tiesību normām.

41 Tādēļ Beļģijas Karalistes arguments, saskaņā ar kuru prasītājiem neesot intereses celt šo prasību, ir jānoraida.

42 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka šī prasība ir pieņemama.

Par lietas būtību

43 Prasītāji izvirza divus pamatus: ar pirmo tiek apgalvota juridiskā pamata neesamība un LESD 215. panta pārkāpums, kā arī samērīguma principa un tiesiskās drošības principa pārkāpums un ar otro pamatu tiek apgalvota juridiskā pamata neesamība un LES 4., 5., 25. un 40. panta, kā arī LESD 3., 4., 82., 83. un 215. panta pārkāpums, jo Padome esot rīkojusies kā likumdevējs krimināltiesību jomā.

Par pirmo pamatu – juridiskā pamata neesamību un LESD 215. panta pārkāpumu, kā arī samērīguma principa un tiesiskās drošības principa pārkāpumu

44 Prasītāji būtībā apgalvo, ka, lai gan LESD 215. panta formulējums nav izsmeļošs, tas ir interpretējams šauri un Padome nevar noteikt pozitīvus pienākumus personām, attiecībā uz kurām ir piemērotas sankcijas, pamatojoties uz šo tiesību normu. Pienākums atklāt savu īpašuma stāvokli esot sankcijas forma un nevis "ierobežojošs pasākums" LESD 215. panta izpratnē. Turklāt, pat pieņemot, ka Padome var noteikt pozitīvus pienākumus, attiecīgais ziņošanas un sadarbošanās pienākums pārsniedzot tās *ratione materiae* kompetenci.

45 Viņi arī apgalvo, ka attiecīgie pienākumi ir privāto dzīvi aizskaroši, pārmērīgi un neskaidri, jo ir balstīti uz vispārīgām un nedefinētām tiesību normām. Šie pienākumi arī esot ekstrateritoriāli.

46 Padome, kuru atbalsta Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

47 Jāatgādina, ka saskaņā ar LES 24. panta 1. punkta otro daļu uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP) attiecas īpaši noteikumi un procedūras, un "to nosaka un īsteno Eiropadome un Padome ar vienprātīgu lēmumu, izņemot gadījumus, ja Līgumos paredzēts citādi". Turklāt šo politiku īsteno Augstais pārstāvis un dalībvalstis atbilstoši līgumiem. Saskaņā ar LES 29. pantu Padome "pieņem lēmumus, kuros nosaka Savienības attieksmi īpašos ģeogrāfiskos vai tematiskos jautājumos".

48 Ierobežojošie pasākumi KĀDP ietvaros tiek pieņemti ar vienbalsīgu Padomes lēmumu, pamatojoties uz LES 29. pantu, un to īstenošana LESD ietvaros notiek ar regulu, ko Padome, pamatojoties uz LESD 215. pantu, pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Augstā pārstāvja un Komisijas kopēja priekšlikuma. Pirmkārt, LESD 215. panta 1. punkts noteic, ka Padome paredz nepieciešamos pasākumus, lai pilnīgi vai daļēji pārtrauktu vai mazinātu ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm, kā paredzēts lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar LES V sadaļas 2. nodaļu. Otrkārt, atbilstoši LESD 215. panta 2. punktam Padome saskaņā ar 1. punktā paredzēto procedūru var pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām un nevalstiskām grupām vai struktūrām, ja tā paredzēts kādā lēmumā, kas pieņemts atbilstoši LES V sadaļas 2. nodaļai.

49 Saskaņā ar judikatūru no LES 24. un 29. panta izriet, ka Padomes uzdevums – vispār – ir ar vienbalsīgu lēmumu noteikt to ierobežojošo pasākumu priekšmetu, ko Savienība pieņem KĀDP jomā. Ņemot vērā to KĀDP mērķu un uzdevumu plašo tvērumu, kas izklāstīti LES 3. panta 5. punktā un 21. pantā, kā arī īpašajās tiesību normās attiecībā uz KĀDP, tostarp LES 23. un 24. pantā, Padomei ir plaša rīcības brīvība šī priekšmeta noteikšanā (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 88. punkts).

50 Savukārt LESD 215. pants, kurā noteikta sasaiste starp LES mērķiem KĀDP jomā un Savienības darbībām, kuras iekļauj ekonomiska rakstura pasākumus atbilstoši LESD (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 19. jūlijs, Parlaments/Padome, C-130/10, EU:C:2012:472, 59. punkts), ļauj Padomei, lemjot ar kvalificētu balsu vairākumu, pēc Augstā pārstāvja un Komisijas kopēja priekšlikuma pieņemt regulas, lai īstenotu ierobežojošos pasākumus, ja tie ietilpst LESD piemērošanas jomā, kā arī, konkrēti, lai garantētu to vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 89. punkts).

51 Tādējādi lēmumos, kas pieņemti, pamatojoties uz LES 29. pantu, tiek noteikta Savienības nostāja attiecībā uz paredzamajiem ierobežojošajiem pasākumiem, savukārt regulas, kas pieņemtas, pamatojoties uz LESD 215. pantu, ir, ņemot vērā to mērķus un saturu, saistītas ar minētajiem lēmumiem un veido instrumentu, lai tos īstenotu Savienības līmenī (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 19. jūlijs, Parlaments/Padome, C-130/10, EU:C:2012:472, 72. un 76. punkts, un 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 90. punkts).

52 Izskatāmajā lietā apstrīdētās tiesību normas ir pieņemtas, pamatojoties uz LESD 215. pantu un precīzāk – uz LESD 215. panta 2. punktu, kā to turklāt atzīst puses.

53 Jāatgādina, ka saskaņā ar apstrīdētās regulas 5. apsvērumu apstrīdētās tiesību normas ir pieņemtas, lai novērstu "aizvien sarežģītākās shēmas, [kuras] ļauj apiet sankcijas [un] kuras traucē [ierobežojošo pasākumu] īstenošanai". Tādēļ, lai nodrošinātu efektīvu un vienveidīgu šīs regulas īstenošanu, Padome uzsvēra, ka "ir jānosaka, ka sarakstā iekļautajām personām un vienībām, kuru aktīvi ir kādas dalībvalsts jurisdikcijā, ir pienākums ziņot par šiem aktīviem un sadarboties ar kompetento iestādi attiecībā uz šādas paziņotās informācijas pārbaudi".

54 Šajā ziņā Padome uzsvēra, pirmkārt, ka salīdzinājumā ar ierobežojošo pasākumu sistēmām, kas īstenotas, ņemot vērā citās valstīs esošo situāciju, to personu skaits, kurām noteikti ierobežojošie pasākumi, kas pieņemti sistēmas attiecībā uz situāciju Ukrainā ietvaros, nekad nav bijis tik liels un, otrkārt, ka šie ierobežojošie pasākumi ir tikuši apieti, pat pārkāpti, lai nepieļautu to efektīvu īstenošanu. Turklāt, kā izriet no debatēm tiesas sēdē, attiecīgo pasākumu pieņemšanu motivēja arī apstāklis, ka ļoti nedaudzas dalībvalstis iepriekš bija pieņēmušas valsts tiesību normas, kas paredz šādus pienākumus, tostarp ziņošanas pienākumu.

55 No tā izriet, ka apstrīdētās tiesību normas izskatāmajā lietā bija ieviestas, lai nodrošinātu vienveidīgu Regulas Nr. 269/2014 piemērošanu Savienības teritorijā un vērstos pret ierobežojošo pasākumu apiešanas stratēģijām, kuru īstenošana iespējama, it īpaši, izmantojot sarežģītas juridiskas un finanšu sistēmas.

56 Tādējādi tie nav ierobežojošie pasākumi kā tādi, bet gan pasākumi, kas saistīti ar Lēmumu 2014/145, jo tie spēj Savienības līmenī nodrošināt šajā lēmumā paredzēto ierobežojošo pasākumu efektīvu un vienveidīgu īstenošanu.

57 No tā izriet, ka Padome ir pamatoti pieņēmusi apstrīdētās tiesību normas, balstoties uz LESD 215. pantu.

58 Prasītāju argumenti neatspēko šo secinājumu.

59 Pirmām kārtām, prasītāji apgalvo, ka Padome nevar noteikt pozitīvus pienākumus personām, kurām ir piemērotas sankcijas, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu.

60 Tomēr, pat ja Padomei, kā uzsver prasītāji, nav neierobežotas brīvības, lai noteiktu pasākumus, kurus tā vēlas īstenot KĀDP jomā, LESD 215. pants nav izsmeļošs, kā to atzīst prasītāji. Taču tikai atsauce uz ierobežojošiem pasākumiem LESD 215. panta 2. punktā nenozīmē, ka šajā tiesību normā paredzētie pasākumi ir ierobežoti līdz pienākumam nerīkoties. Kā atgādināts šī sprieduma 50. punktā, šīs tiesību normas mērķis ir atļaut Padomei īstenot KĀDP jomā pieņemtu lēmumu, lai nodrošinātu tā vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs. Tādējādi, lai gan ierobežojošiem

pasākumiem ir raksturīgi aizliedzoši pasākumi vai ierobežojumi, tomēr to īstenošana var nozīmēt pienākumu rīkoties, kā, piemēram, tādus pasākumus kā izskatāmajā lietā, kuri nevar tikt izslēgti tādēļ vien, ka tie ietver pozitīvus pienākumus.

61 Otrām kārtām, jānoraida prasītāju apgalvojums, saskaņā ar kuru apstrīdētās tiesību normas, it īpaši pienākums atklāt savu mantisko stāvokli, esot sankciju forma un nevis ierobežojošs pasākums.

62 Proti, pirmkārt, no šī sprieduma 52.-57. punkta izriet, ka apstrīdētās tiesību normas noteic pienākumu ziņot par līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem un sadarbības pienākumu; tie veido nevis sankcijas, bet gan pasākumus, kuru mērķis ir īstenot ierobežojošos līdzekļu iesaldēšanas pasākumus. Otrkārt, šīs tiesību normas neievieš sankcijas kā tādas. Protams, kā uzsver prasītāji, grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 3. punkts paredz, ka šo ziņošanas un sadarbības pienākumu neizpilde tiek uzskatīta par piedalīšanos darbībās, kuru mērķis vai sekas ir līdzekļu iesaldēšanas pasākumu apiešana, un piedalīšanos kā tādu aizliedz šī paša 9. panta 1. punkts. Tomēr šī tiesību norma juridiski kvalificē minēto pienākumu neievērošanu, nenosakot sankcijas.

63 No tā izriet, ka prasītāju arguments, saskaņā ar kuru apstrīdētās tiesību normas veidojot sankciju formu, ir jānoraida.

64 Trešām kārtām, kā norāda prasītāji, šie pienākumi attiecībā pret viņiem ir neparasti – tas tika arī norādīts tiesas sēdē.

65 Tomēr LESD 215. panta 2. punkts atļauj Padomei paredzēt šādus pozitīvus – pat ja tie attiecībā pret prasītājiem ir neparasti – pienākumus, ja tie ir saistīti ar ierobežojošiem pasākumiem, kuri noteikti attiecībā uz prasītājiem, ciktāl šie pienākumi ir tādi, kas var nodrošināt šādu pasākumu piemērošanu visās dalībvalstīs, lai garantētu to efektīvu un vienveidīgu piemērošanu situācijā, kuru, kā tas ir izskatāmajā lietā, raksturo aizvien sarežģītākas sistēmas, kas ļauj personām un vienībām, uz kurām attiecas šie ierobežojošie pasākumi, izvairīties no sankcijām.

66 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētās tiesību normas ir nevis sankcijas, bet pasākumi, kas nodrošina tādu ierobežojošo pasākumu īstenošanu, kuri pamatoti pieņemti, balstoties uz LESD 215. panta 2. punktu. Tātad prasītāji kļūdaini apgalvo, ka Padome neesot kompetenta *ratione materiae*, lai, balstoties uz šo tiesību normu, paredzētu attiecīgos pienākumus.

67 Ceturtām kārtām, prasītāji norāda, ka attiecīgie ziņošanas un sadarbības pienākumi esot tādi, kas aizskar privāto dzīvi, kuras būtisks elements ir mantiskais stāvoklis, un ka tie esot pārmērīgi, jo "pārsniedz personu, attiecībā uz kurām noteiktas sankcijas, mantisko stāvokli vien". Viņi arī apgalvo, ka mērķis nodrošināt ierobežojošo pasākumu efektivitāti nevar attaisnot šādu pienākumu noteikšanu personām, uz kurām attiecas minētie pasākumi.

68 Jāatgādina, ka pamattiesības nav absolūtas priekšrocības un to īstenošanā var tikt noteikti ierobežojumi, kas attaisnoti ar Savienības izvirzītiem vispārējo interešu mērķiem, ar nosacījumu, ka šādi ierobežojumi faktiski atbilst minētajiem vispārējo interešu mērķiem un saistībā ar izvirzīto mērķi nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas aizskar šādi garantēto pamattiesību pašu būtību (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 148. punkts, un 2022. gada 27. jūlijs, *RT France*/Padome, T-125/22, EU:T:2022:483, 220. punkts).

69 Lai attiecīgo pamattiesību aizskārums būtu saderīgs ar Savienības tiesībām, tam ir jābūt noteiktam tiesību aktos, ar to ir jāņem vērā minēto tiesību galvenā būtība, tam ir jāatbilst Savienības atzītam vispārējo interešu mērķim un tas nedrīkst būt nesamērīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 27. jūlijs, *RT France*/Padome, T-125/22, EU:T:2022:483, 145. un 222. punkts un tajā minētā judikatūra).

70 Izskatāmajā lietā, pirmkārt, attiecīgie pienākumi ir "paredzēti ar tiesību aktu", jo tie ir ietverti apstrīdētajā regulā, tiem ir skaidrs juridisks pamats Savienības tiesībās, proti, LESD 215. pants, kā arī tie ir pietiekami paredzami.

71 Otrkārt, attiecīgie pienākumi, kuri attiecas tikai uz dalībvalsts jurisdikcijā esošiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, prasītājiem tika noteikti tādēļ, ka viņu personvārdi ir iekļauti grozītās Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā un tālab uz viņiem ir attiecināmi līdzekļu iesaldēšanas pasākumi. Taču, tā kā viņu personvārdu iekļaušana ir pagaidu un atgriezenisks pasākums, kas pastāvīgi tiek uzraudzīts, attiecīgajiem pasākumiem, kuri saistīti ar šādu viņu personvārdu iekļaušanu, pašiem ir pagaidu un atgriezenisks raksturs. Tādēļ jāuzskata, ka minētie pasākumi neaizskar tiesību uz privāto dzīvi, uz kurām veikta atsauce, galveno būtību.

72 Treškārt, ierobežojošo pasākumu mērķis ir palielināt tādu Krievijas Federācijas darbību izmaksas, kas vērstas uz Ukrainas teritoriālās integritātes, suverenitātes un neatkarības apdraudēšanu, sekmēt krīzes mierīgu noregulēšanu un saglabāt mieru un starptautisko drošību atbilstoši Savienības ārējās darbības mērķiem, kuri noteikti LES 21. pantā. Šajā kontekstā attiecīgo pienākumu mērķis ir atļaut identificēt līdzekļus vai saimnieciskos resursus, kas ir personu un vienību, attiecībā uz kurām noteikti ierobežojošie pasākumi, valdījumā, turējumā vai kontrolē, un šādi efektīvi un vienveidīgi īstenot minētos pasākumus – tas ir mērķis, kurš iekļaujas plašākā ierobežojošo pasākumu mērķī. Šādi īstenojamo mērķu nozīmīgums var attaisnot negatīvās sekas, kuras saistītas ar iejaukšanos privātajā dzīvē, uz ko norāda prasītāji.

73 Ceturtkārt, runājot par attiecīgo pienākumu piemērotību un nepieciešamību, jānorāda – kā uzsver Padome, kā arī Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Komisija –, ka jaunos noteikumus attiecībā uz ierobežojošo pasākumu īstenošanu attaisno nepieciešamība nodrošināt efektīvu un vienveidīgu ierobežojošo pasākumu sistēmas saistībā ar situāciju Ukrainā piemērošanu, it īpaši, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu apiešanu, kas izriet no aizvien sarežģītākas sistēmas izveidošanas. Šajā ziņā Padome norāda uz daudziem apiešanas veidiem, izmantojot līdzekļu slēpšanu ar ģimenes locekļu, čaulas kompāniju vai nominālo īpašnieku palīdzību. Komisija arī uzsver situācijas nopietnību Ukrainā, bezprecedenta riskus Savienības un tās dalībvalstu drošībai un to, ka pret Krievijas Federāciju vērsto ierobežojošo pasākumu sistēma ir sasniegusi tādu apjomu, kādu nav sasniegusi neviena cita sistēma, ņemot vērā ar minētajiem pasākumiem aptverto personu un vienību skaitu, to līdzekļu un saimniecisko resursu nozīmīgumu, attiecībā uz kuriem noteikti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, un aizvien sarežģītākas juridiskās un finanšu shēmas, izmantojot kuras šie līdzekļi un saimnieciskie resursi ir valdījumā vai kontrolē, kas kompetentajām valsts iestādēm padara īpaši grūtu to identificēšanu. Turklāt prasītāji nav pierādījuši alternatīvu un mazāk ierobežojošu pasākumu iespēju, kas būtu ļāvusi tikpat efektīvi sasniegt īstenojamos mērķus. Tādējādi attiecīgie ziņošanas un sadarbības pienākumi šķiet gan piemērota, gan nepieciešama līdzekļu iesaldēšanas īstenošana.

74 Runājot konkrēti par attiecīgo pasākumu samērīgumu, aplūkoto interešu izsvēršana liecina, ka no tiem izrietošās būtiskās neērtības prasītājiem tomēr nav nesamērīgas salīdzinājumā ar šī sprieduma 72. punktā atgādinātajiem izvirzītajiem vispārējo interešu mērķiem. Proti, ņemot vērā

šo mērķu, kas īstenojami ar ierobežojošajiem pasākumiem, fundamentālo nozīmīgumu un faktu, ka apstrīdētie pienākumi var nodrošināt efektīvu un vienveidīgu minēto pasākumu īstenošanu, apgalvotais prasītāju privātās dzīves aizskārums nevar tikt uzskatīts par nesamērīgu.

75 No tā izriet, ka prasītāju argumenti saistībā ar konkrēto pienākumu nesamērīgumu, it īpaši attiecībā uz viņu privāto dzīvi, ir jānoraida.

76 Visbeidzot, runājot par prasītāju apgalvojumiem, saskaņā ar kuriem apstrīdētie pienākumi esot pārmērīgi, jo tie pārsniedzot sankcijām pakļauto personu mantisko stāvokli, jākonstatē, ka tiem nav cita pamatojuma un tātad – tie ir jānoraida.

77 Piektām kārtām, prasītāji apgalvo, ka apstrīdētie pienākumi pārkāpj tiesiskās drošības principu tāpēc, ka tiesību normas, uz kurām tie ir balstīti, ir neskaidras un nav definētas, it īpaši attiecībā uz jēdziena "kontrole" tvērumu.

78 Jāatgādina, ka tiesiskās drošības princips nozīmē, ka Savienības tiesību akti ir skaidri un precīzi un ka to piemērošana ir paredzama visiem tiem, uz kuriem tie attiecas (spriedums, 2015. gada 5. marts, *Europäisch-Iranische Handelsbank*/Padome, C-585/13 P, EU:C:2015:145, 93. punkts; šajā ziņā skat. spriedumu, 2023. gada 15. novembris, OT/Padome, T-193/22, EU:T:2023:716, 42. punkts).

79 Izskatāmajā lietā personām, attiecībā uz kurām ir piemērota līdzekļu iesaldēšana, atbilstoši Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir jāziņo par "to īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē esošajiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, kuri ir kādas dalībvalsts jurisdikcijā, tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā minētie līdzekļi vai saimnieciskie resursi atrodas".

80 Taču nešķiet, ka īpašuma, valdījuma, turējuma vai kontroles jēdzienu izmantošana grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkta noteikumos būtu tik neskaidra, ka tā neļautu personām, uz kurām attiecas līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, ar pietiekamu noteiktību novērst varbūtējas šaubas par šo jēdzienu tvērumu vai nozīmi. Šajā ziņā attiecībā uz sabiedrībām un īpašajā ierobežojošo pasākumu kontekstā ir jau ticis nospriests, ka sabiedrību var kvalificēt kā "citai vienībai piederošu vai tās kontrolē esošu sabiedrību", ja tā atrodas situācijā, kad šī cita vienība var ietekmēt tās izvēli, pat ja starp abām šīm ekonomiskajām vienībām nepastāv nekāda juridiska, ar īpašumtiesībām vai dalību pamatkapitālā saistīta saikne (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 75. punkts).

81 No tā izriet, ka grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punktā esošā atsauce uz līdzekļu vai saimniecisko resursu, kas ir īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, jēdzieniem pietiekami skaidri un saprotami sniedz iespēju saprast, kas aptverts ar šiem jēdzieniem, tādējādi ļaujot attiecīgajām personām izpildīt ziņošanas pienākumu.

82 Sestām kārtām, prasītāji apgalvo, ka attiecīgajiem pienākumiem esot ekstrateritoriāls tvērums tādēļ, ka persona, uz kuru attiecas ierobežojošie pasākumi un kura atrodas ārpus Savienības, var tikt saukta pie atbildības, ja tā neatbild uz valsts iestādes jautājumu.

83 Jāatgādina, ka saskaņā ar grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punktu prasītājiem ir pienākums, pirmkārt, ziņot par saviem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem, kuri ir kādas dalībvalsts jurisdikcijā, tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā atrodas šie līdzekļi vai saimnieciskie resursi un, otrkārt, sadarboties ar minēto iestādi saistībā ar informācijas

pārbaudēm. No tā izriet, ka uz līdzekļiem, kuri nav kādas dalībvalsts jurisdikcijā, neattiecas minētie pienākumi. Turklāt, runājot par personām, kas atrodas ārpus Savienības, [minētie pienākumi] aptver tikai tos viņu līdzekļus, kuri atrodas Savienībā, un tas veido pietiekamu saikni ar Savienību. Tādēļ jānoraida arguments, kas saistīts ar attiecīgo pienākumu ekstrateritoriālo tvērumu.

84 No visa iepriekš minētā izriet, ka attiecīgie pienākumi nav analizējami kā ierobežojošie pasākumi, bet gan kā pasākumi, kuri var nodrošināt attiecībā uz prasītājiem noteikto ierobežojošo pasākumu īstenošanu. Tādēļ, ņemot vērā mērķi nodrošināt minēto pasākumu efektivitāti un kontekstu, Padome, pieņemot apstrīdētās tiesību normas, nav pārkāpusi nedz savas *ratione materiae* kompetences tvērumu, nedz samērīguma principu, nedz tiesiskās drošības principu.

85 No tā izriet, ka pirmais pamats jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu – juridiskā pamata neesamību un LES 4., 5., 25. un 40. panta, kā arī LESD 3., 4., 82., 83. un 215. panta pārkāpumu tādēļ, ka Padome esot rīkojusies kā likumdevējs krimināltiesību jomā

86 Vispirms jānorāda, ka otrā pamata formulējums norāda uz apstrīdēto tiesību normu juridiskā pamata neesamību. Tomēr no pirmā pamata izvērtējuma izriet, ka LESD 215. pants ir atbilstošs izskatāmajā lietā apstrīdēto tiesību normu juridiskais pamats. Attiecīgi šī argumentācija saistībā ar apstrīdēto tiesību normu juridiskā pamata neesamību ir jānoraida.

87 Attiecībā uz pārējo otrā pamata daļu, lai gan prasītāji norāda uz dažādu LES un LESD tiesību normu pārkāpumiem, viņu argumentācija būtībā ir vērsta uz to, lai pierādītu, ka, Padome, pieņemdama apstrīdētās tiesību normas, zinot, ka 25 no 27 dalībvalstīm sankciju apiešana ir krimināls odāma, ir rīkojusies kā likumdevējs krimināltiesību jomā, pat ja šī kompetence ir dalībvalstīm.

88 Padome, kuru atbalsta Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

89 Jāatgādina, ka attiecībā uz aktiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz kādu no KĀDP jomas tiesību normām, Tiesai tostarp atbilstoši LES 40. pantam, kā arī LESD 275. panta otrās daļas pirmajai teikuma daļai ir jāpārrauga, lai šīs politikas īstenošana neietekmētu iestāžu veikto procedūru piemērošanu un to iestādēm piešķirto attiecīgo pilnvaru apjomu, kādas ir paredzētas Līgumos, lai īstenotu Savienības kompetences atbilstoši LESD (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 85. punkts un tajā minētā judikatūra).

90 Izskatāmajā lietā grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 2. punkts noteic attiecīgo ziņošanas un sadarbības pienākumu. Savukārt grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta 3. punkts paredz, ka šo pienākumu neizpilde tiek uzskatīta par piedalīšanos darbībās, kuru mērķis vai sekas ir ierobežojošo pasākumu apiešana. Šajā ziņā minētajā punktā ir atsauce uz šīs pašas regulas 9. panta 1. punktu, kas paredz aizliegumu apzināti un tīši piedalīties šādās apiešanas darbībās.

91 Šīs tiesību normas nevar tikt uzskatītas par tādām, kurām ir krimināltiesisks raksturs, pat ņemot vērā faktu, kā to uzsver prasītāji, ka apstrīdētās regulas pieņemšanas brīdī vairākumā no dalībvalstīm ierobežojošo pasākumu apiešana bija krimināls odāma.

92 Šajā ziņā prasītāji uzsver, ka – kā izriet no Komisijas 2022. gada 25. maija priekšlikuma Padomes lēmumam attiecībā uz ierobežojošo pasākumu pārkāpumu iekļaušanu [LESD] 83. panta 1. punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu jomās [COM(2022) 247 final] – Padome apzinājās, ka visās dalībvalstīs, izņemot divas no tām, sankciju apiešana ir krimināls odāma. Tomēr no šī apstākļa nevar secināt, ka Padome, pieņemot apstrīdētās tiesību normas, būtu piespiedusi dalībvalstis noteikt, ka līdzekļu iesaldēšanas apiešana ir krimināls odāma. Proti, tas, ka dalībvalstīs, kurās ierobežojošo pasākumu apiešana jau ir krimināls odāma, sodi par attiecīgo divu pienākumu pārkāpumu līdz ar to arī ir krimināls odi, izriet nevis no apstrīdētajām tiesību normām, bet gan no dalībvalstu izvēles sankciju jomā.

93 Tādēļ jānoraida arguments, saskaņā ar kuru Padome, pieņemot apstrīdētās tiesību normas, ir noteikusi pienākumus, kas ietilpst krimināltiesību jomā Savienības līmenī, un šādi ir rīkojusies kā likumdevējs krimināltiesību jomā.

94 Šo konstatējumu negroza grozītās Regulas Nr. 269/2014 9. panta kopīga aplūkošana ar šīs pašas regulas 15. pantu. Tā, minētās regulas 15. panta 1. punkts paredz, ka dalībvalstis nosaka noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas noteikumu pārkāpšanu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. No tā izriet, ka attiecīgo pienākumu neizpildes, kas kvalificējama kā ierobežojošo pasākumu apiešana, gadījumā noteikumi par sodiem, "tai skaitā – attiecīgā gadījumā – krimināls odiem" (grozītās Regulas Nr. 269/2014 15. panta 1. punkts) joprojām ir dalībvalstu kompetencē. Turklāt dalībvalstīm noteiktais pienākums izveidot sodu sistēmu minēto pienākumu neizpildes gadījumā no savu mērķu un sava satura skatpunkta ir saistīts ar Lēmumu 2014/145 tādēļ, ka tas ir vērsts uz to, lai nodrošinātu šajā lēmumā paredzēto ierobežojošo pasākumu vienveidīgu piemērošanu. Tāpat minētās regulas 15. panta noteikumi piešķir valsts iestādēm plašu brīvību attiecībā uz to, vai sodam par minētajā regulā paredzētajiem pārkāpumiem ir vai nav krimināls oda raksturs.

95 Visbeidzot šo konstatējumu negroza arī tas, ka ir pieņemts Padomes Lēmums (ES) 2022/2332 (2022. gada 28. novembris) par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu noteikšanu par noziegumu jomu, kas atbilst [LESD] 83. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem (OV 2022, L 308, 18. lpp.), vai Komisijas 2022. gada 2. decembra priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par noziedzīgu nodarījumu un sankciju noteikšanu par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem (COM(2022) 684 final). Neraugoties uz to, ka šis lēmums un šis priekšlikums nebija pieņemti 2022. gada 21. jūlijā, proti, apstrīdēto tiesību normu pieņemšanas datumā, jānorāda, ka šī likumdošanas pieeja, kuras mērķis ir dalībvalstu krimināltiesību saskaņošanu, tieši atšķiras no pieejas, kas ņemta vērā izskatāmajā lietā apstrīdētajā regulā, kura balstīta uz LESD 215. panta 2. punktu un kuras mērķis ir tikai nodrošināt Regulas Nr. 269/2014 efektīvu un vienveidīgu īstenošanu. Atšķirībā no direktīvas, kas definē noziedzīgus nodarījumus un krimināls odus ierobežojošu pasākumu apiešanas gadījumā un ir pieņemta, pamatojoties uz LESD 83. panta 1. punktu, kura būtu saistoša dalībvalstīm, kurām tā ir adresēta, attiecībā uz sasniedzamo rezultātu krimināltiesību jomā grozītās Regulas Nr. 269/2014 15. panta 1. punktā paredzētie noteikumi par sodiem sniedz dalībvalstīm izvēles brīvību saistībā ar to sodu raksturu – krimināls odi, administratīvi sodi vai civiltiesiski sodi –, kas jānosaka aizlieguma apiet ierobežojošus pasākumus pārkāpuma gadījumā.

96 Tātad, tā kā apstrīdētie pienākumi neietilpst krimināltiesību jomā, Padomei nevar pārmest, ka tā ir pārkāpusi LESD 83. pantu, tādējādi Padome, pretēji prasītāju apgalvotajam, nav arī pārkāpusi LES 40. pantu.

97 No visa iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida un attiecīgi prasība kopumā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

98 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājiem spriedums nav labvēlīgs, tiem ir jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Padomei, atbilstoši tās izvirzītajiem prasījumiem.

99 Saskaņā ar Reglamenta 138. panta 1. punktu dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas. Līdz ar to Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Komisija katra pati sedz savus tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (virspalāta)

nospriež:

1) **Prasību noraidīt.**

2) ***Mikhail Fridman*, *Petr Aven* un *German Khan* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus.**

3) **Beļģijas Karaliste, Latvijas Republika un Eiropas Komisija katra pati sedz savus tiesāšanās izdevumus.**

Van der Woude	Papasavvas	Spielmann
Costeira	Kowalik-Bańczyk	Gervasoni
Madise	Półtorak	Brkan
Gâlea	Dimitrakopoulos	Kukovec
Kingston	Tóth	Kalėda

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2024. gada 11. septembrī.

[Paraksti]